

Tiltak for et mer sirkulærøkonomisk statsbudsjett

Utgiftsforslag / inntektsforslag:	Kapittel og post:	Budsjettvirkning:
Innfør en avgift på plastemballasje	Kap. 55xx. Ny post	Ikke utregnet

Verbalforslag:

Det utredes forslag til skatte- og avgiftsvirkemidler som bidrar til en overgang til en mer sirkulær økonomi.

Det utredes framskrivninger av hvordan sirkulærøkonomi kan bidra til at Norges økonomiske vekst er konsistent med planetens tålegrenser og aktuelle målsetninger på natur og klima.

En plastavgift vil redusere forbruket av plast som forsøpler og bidrar til utslipp

Det bør innføres avgift på plast vi har oversikt over, fra 2025, som senere bør utvides. En smart innrettet plastavgift kan bidra til overgangen til en sirkulær økonomi, jobbe for at avfall reduseres og gjenvinnes lokalt, og å lede an i arbeidet mot plastforurensing.

For å sikre effekt på valg tatt i designfasen bør plastavgiften rettes oppstrøms – det vil si mot produsenter, importører og videreforedlere av plast. Avgiften bør også beregnes etter mengden plast satt på markedet. All plastemballasje bør avgiftsbelegges, ikke bare emballasje hvor størstedelen av produktet er plast.

Nivået på avgiften kan gradvis økes, og kan for eksempel følge dagens opplegg for CO₂-avgift. Produsentansvarsordningen bør brukes til å differensiere vederlag basert på innhold av resirkulert plast, og at en avgift på emballasje ikke gjør det. Inntekter som følge av avgiften bør gå til tiltak i plastens verdikjede, da avgifter som bidrar til avgiftens formål har større sjanse for å få støtte i befolkningen. Avgiften bør etter hvert evalueres og videreutvikles for å sikre effekt, først og fremst bør den utvides til å gjelde flere plastkategorier.

Innfasing av skatte- og avgiftsvirkemidler for å fremme sirkulær økonomi

Norge har EUs nest høyeste materialfotavtrykk, [og er kun 2,4% sirkulære](#). Dette er verdier på avveie; bedre ressursutnyttelse gir verdiskapning, kutter utslipp og øker forsyningssikkerheten, f.eks for mineraler. Sirkulærøkonomi er også ett av de fremste virkemidlene for å redusere press på naturen, og en naturlig del av å implementere naturavtalen i Norge. Både Skatteutvalget og Klimautvalget 2050 peker på at sirkulære avgifter er nødvendig dersom man skal lykkes med målsetninger knyttet til sirkulær økonomi. Det finnes stort sirkulærøkonomisk potensial for økt verdiskapning på tilgjengelige ressurser, innovasjon og næringsutvikling.

Det må utredes nærmere hvordan vi kan bruke skatte- og avgiftsvirkemidler til å redusere forbruket av jomfruelige naturressurser, både fornybare og ikke-fornybare, hvor man samtidig bør prioritere dem som har særlig høyt fotavtrykk enten på klima eller natur. Utredningen bør legge opp til at man fremmer bruk av sekundære ressurser så langt som mulig, og oppretter verdikjeder for restmaterialer for økt ressursutnyttelse. Man bør også ta sikte på å vurdere omfordelende tiltak for å kompensere for negative sosiale-, lekkasje- eller vridnings-effekter, kostnadsbilde for relevant ny teknologi og verdikjeder. Grønn skatteveksling bør vurderes som en grunnleggende innfallsvinkel som kan bidra til å sikre at man kompenserer for dyrere råvarer gjennom andre avgifts-letter, som eksempelvis arbeidsgiveravgift. Man kan også vurdere hvorvidt deler av provenyet bør øremerkes til eget program under virkemiddelapparatet, som skal støtte nødvendig sirkulær innovasjon.

Vi trenger også bedre kunnskap som kan legge grunnlag for god sirkulærøkonomisk samfunnsomlegging. Man bør derfor legge til grunn å langsiktige framskrivninger for vekst, materialforbruk og sirkulær økonomi, eksempelvis som del av den kommende perspektivmeldingen, slik at vi får et godt veikart for hvordan vi kan legge opp en politikk for å komme innenfor planetens tålegrenser.